

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 38. broj

18. rujna 2025.

cijena 300 Ft

VI. Hrvatski državni vjerski kamp
4. i 5. stranica

XXIV. Hrvatski dani u Šopronu
10. stranica

Bučura u Novom Selu
12. stranica

Puniti baterije

Iako je ljeto prošlo, još smo pod dojmovima. Neko će nam vrijeme misli biti ispunjene lijepim uspomenama s nekog izleta, putovanja, dužeg ljetovanja, kampova, druženja s prijateljima. Razgovaramo o provedenim ljetnim danima i to nas ispunjava ugodnim osjećajima. Tijekom ljeta većinom punimo svoje baterije u krugu voljenih kako bismo imali dovoljno energije za svakodnevnicu i lakše nošenje s novim izazovima. Te baterije često su dugovječne, pa nas „drže“ dosta dugo. Kad nam se čini da su se ispraznile, još ih „utrljamo“ lijepim uspomenama i izdrže sve do sljedećeg ljeta.

Ovog ljeta nisam uspjela otići na ljetovanje, ali sam ipak pronašla nešto od čega su se i moje baterije napunile. Posjetila sam nekoliko kampova za mlade u pomurskoj regiji u kojima su, vjerujem, sudionici uspjeli puniti svoje baterije. S njima sam uspjela i ja jer je njihova pozitivna energija utjecala na mene. U nekim od tih kampova osjetila sam kako se dugogodišnji rad narodnosnih udruga i samouprava ipak isplati. Mladi koji su još kao djeca sudjelovali i uključivali se u hrvatske programe danas su kao odrasli odnosno mladi pripadnici hrvatske zajednice svjesni onih vrijednosti koje su neprimjetno upijali u sebe u djetinjstvu, koje su im odrasli objašnjavali godinama. Sami su pričali o tome kako su kao nadobudni mladi znatiželjno istraživali nova područja kulture, iskušavali se u raznim stvarima tražeći samog sebe, a na kraju shvatili što ih čini upravo onim što oni i jesu – pomurskim Hrvatima. Jedan je od mladića rekao: „U želji da pronađemo sebe suočili smo se tim da nam je najdraže ono što je naše, da smo najbolji u onome što smo naslijedili od svojih predaka, ono što je ukorijenjeno u našim venama“. Bilo je lijepo čuti i osjetiti te riječi, da nije uzaludno sve što se radi u hrvatskoj zajednici.

Mladi su izloženi mnogim utjecajima, i dobrima i lošima. Kako bi znali oduprijeti se lošima i prihvatiti dobre, trebaju imati stabilnu podlogu, stabilne vrijednosti, dugoročne baterije s kojima pronalaze svoj identitet. Mislim da je najlakše puniti baterije među ljudima koje volimo, među kojima se osjećamo svojima. Upravo su to shvatili mladi u našim kampovima te napunili svoje baterije – s kojima će ostvariti još mnoga dobra i vrijedna djela.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Pozivamo sve vas da budete naši suradnici na stranicama vašega tjednika Hrvatski glasnik! Pošaljite nam fotografiju, zapis ili jednostavno ono što vam je na umu, a želite podijeliti sa svima nama.“

Dragi učenici, učitelji i roditelji,

1. rujna počela je nova školska godina u Mađarskoj, 2025./2026. Posebne čestitke upućujemo svim učenicima koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti te programe na hrvatskom jeziku u školama diljem zemlje.

Pozivamo sve vas da budete naši suradnici na stranicama vašega tjednika Hrvatski glasnik! Pošaljite nam fotografiju, zapis ili jednostavno ono što vam je na umu, a želite podijeliti sa svima nama.

Želimo vam uspješnu i radosnu novu školsku godinu, punu novih znanja, prijateljstava i lijepih uspomena. Posebno srdačne pozdrave upućujemo učenicima prvih razreda – neka vaši prvi školski koraci budu ispunjeni veseljem, znatiželjom i ponosom na hrvatski jezik i baštinu.

Od malih i prvih učeničkih dana budite čitatelji tjednika Hrvata u Mađarskoj, koji vam pomaže njegovati materinski jezik i čuvati vaš identitet uz funkciju informiranja. U tome su vam pri pomoći vaši učitelji te vam želimo da s njima listate svoj tjednik i pronalazite sebe, svoje prijatelje i obitelj u njemu. Tako možemo još bolje izgrađivati našu malu hrvatsku zajednicu i pomagati si međusobno.

Stoga vas pozivamo na suradnju – kako u tiskanom izdanju, tako i na našoj društvenoj stranici i mrežnom portalu. U prvom redu obratite se svojim učiteljima. Oni najbolje znaju što je ono što vas zanima i što vas može poučiti i motivirati.

Srest ćemo se mi na natjecanjima u kazivanju stihova, na školskim priredbama, na izletima i u kampovima te se nadam kako ćemo se i prepoznati, kako ćete znati da naš fotoaparat i naše pitanje znače da ćete biti na stranicama vašega tjednika – tjednika Hrvata u Mađarskoj Hrvatskog glasnika.

U ovoj školskoj godini Hrvatski glasnik obilježiti će i 35 godina od dana svojega utemeljenja i izlaska prvoga broja. Dogodilo se to 2. svibnja 1991. godine. Obilježite taj dan, Dan hrvatskog tiska u Mađarskoj, u svojim školama i učionicama. Crtajte, pišite sastavke, pjesmice i pošaljite nam – obradujte nas.

Pozovite nas u svoje sredine da budemo s vama i da vam pričamo kako je to bilo i kako je sada. Da vama i vašim roditeljima približimo Hrvatski glasnik. U nečijem domu on je i danas na stolu – neka bude na stolu i u domu u kojem danas nije.

Po nekim procjenama sad početkom školske godine više od tri tisuće učenika sudjeluju u programima hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj. Ima vas u dvojezičnim školama gdje ne bi trebao biti problem napisati tekst na hrvatskom jeziku. Ima vas i u školama s predmetnom nastavom, vama je malo teže, ali tu su vaši učitelji spremni pomoći. Znae za našu Malu stranicu, 13. stranicu u Hrvatskom glasniku? Neka ona bude vaša. Vas i vaših učitelja. Ako treba, neka i 12. stranica bude Mala stranica. Ili su to tek moje uredničke sanje. Neka ne budu.

Pisani trag na hrvatskom jeziku nije samo riječ na papiru, on je čuvar identiteta i most između generacija. Svaka priča, sastavak ili pjesma koje nam pošaljete postaju dio zajedničkog kolektivnog sjećanja Hrvata u Mađarskoj i svjedočanstvo kako hrvatski jezik živi. Pisanje na hrvatskom jeziku, a i govorenje, oblik je malog, ali snažnog otpora zaboravu jer ono što se napiše, ostaje. Zato vas potičemo da pišete, šaljete i stvarate – jer pisana riječ jača svijest da pripadamo istom kulturnom krugu i daje snagu da ustrajemo u njegovanju svojega hrvatskog jezika i svoje hrvatske baštine.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI *glasnik*

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

STRUČNI SKUP AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

U Splitu je 19. kolovoza svečano otvoren Međunarodni stručni skup za odgajatelje, učitelje i nastavnike – pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskog iseljeništva – u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje. Skup je trajao do 22. kolovoza, a završio je obilaskom grada Trogira. Riječ je o tradicionalnom godišnjem susretu koji je posvećen unapređenju obrazovanja i očuvanju hrvatskoga identiteta među Hrvatima koji žive izvan domovine.

Na skupu je sudjelovalo tridesetak učitelja koji izvode nastavu hrvatskoga jezika i kulture u različitim europskim i prekooceanskim državama – Kanadi, Mađarskoj, Srbiji, Rumunjskoj, Austriji, Slovačkoj i Sjedinjenim Američkim Državama.

u iseljeništvu. U svojem obraćanju zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dario Magdić naglasio je kako učitelji imaju ključnu ulogu u očuvanju hrvatskog jezika, tradicije i kulturnog identiteta među mladima koji odrastaju izvan granica Republike Hrvatske.

Među sudionicima stručnog skupa bilo je i 15 pedagoga iz dvojezičnih mađarsko-hrvatskih obrazovnih ustanova u Mađarskoj – iz Santova, Pečuha, Budimpešte i Petrova Sela.

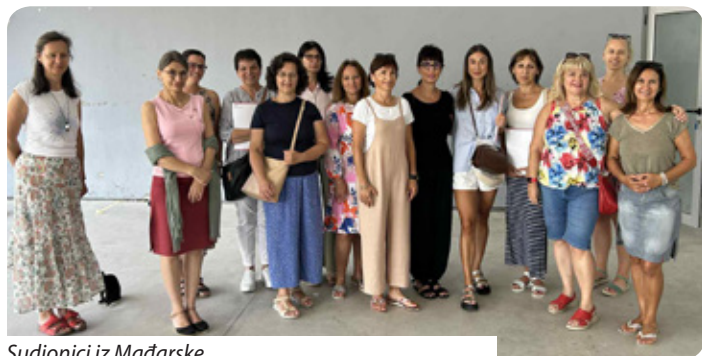
predavanja „Kralj Tomislav i 1100. obljetnica Hrvatskog Kraljevstva“, „Srednjovjekovna i renesansna umjetnost“, „Između otoka i planina – prirodna raznolikost Srednje Dalmacije“, „Hrvatska kulturna baština, tradicija, kultura i glazbeno stvaralaštvo“, „Dioklecijanova palača“.

Sudionici su pohađali i radionice: jezično-stvaralačku „Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda“ (u spomen na Antuna Branka Šimića), povijesnu „Kralj Tomislav u povijesnim vrelima i nastavi povijesti“ te glazbeno-stvaralačku „Što na nebu sja visoko“ (u spomen na Jakova Gotovca).

Predavanja i radionice trajali su od 9 do 13 sati, nakon čega je slijedio ručak, a poslijepodne su sudionici imali slobodno vrijeme. Smještaj i hrana bili su im osigurani u Studentskom centru u Splitu.

Tijekom boravka u Dalmaciji organizirani su i razgledi Dioklecijanove palače u Splitu te povijesne jezgre Trogira.

Branka Pavić Blažetin

Sudionici iz Mađarske

Sudionike je u ime organizatora pozdravila ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Katarina Milković istaknuvši važnost zajedničkog djelovanja u očuvanju hrvatskog jezika i kulture među mladim naraštajima

Radni dio programa održavao se na Kemijsko-tehnološkom fakultetu u Splitu. Polaznici su bili podijeljeni u tri skupine koje su, mijenjajući se, sudjelovale na radionicama i plenarnim predavanjima. Održana su

Croaticu posjetila ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje

U prostorijama Croatice, u Budimpešti u Ulici Lónyay na broju 18/b, 3. rujna boravila je ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Katarina Milković. Primila ju je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, koja ju je upoznala s djelovanjem poduzeća te s njegovim najvažnijim aktivnostima na području kulture, izdavaštva i informiranja.

Tijekom susreta razgovaralo se o ulozi medija u očuvanju hrvatskog jezika i identiteta, a gošći je pokazano i gdje se tiska „Hrvatski glasnik“, tjednik Hrvata u Mađarskoj. Predstavljeni su joj i digitalni mediji Croatice – mrežne stranice putem kojih se redovito informira hrvatska zajednica. Poseban naglasak bio je na knjigoizdavaštvu: predstavljene su brojne publikacije, osobito one namijenjene djeci, kojima se nastoji poticati čitanje na hrvatskom jeziku od najranije dobi. Posjet je protekao u ugodnom i poticajnom ozračju uz izraženu spremnost za daljnju suradnju na području očuvanja hrvatskog jezika i kulture.

croatica.hu

VI. HRVATSKI DRŽAVNI VJERSKI KAMP

U HOŠIG-u je 27. srpnja 2025. svečano otvoren VI. Hrvatski državni vjerski kamp, koji su zajednički organizirali Hrvatska državna samouprava i Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Kamp koji je ove godine održan u Budimpešti na temu „Putevima Biblije“ trajao je do 1. kolovoza.

Mladi sudionici, njih četrdeset, osim sudjelovanja na brojnim vjerskim radionicama imali su priliku poslušati i predavanja o starobudimskim hrvatskim franjevcima i prvom prijevodu Biblije na hrvatski jezik. Bolje su upoznali glavni grad i njegove znamenitosti, ali i njegovu okolicu.

Tijekom svečanog otvorenja mladi sudionici kampa izveli su vjerske pjesme i recitale. Uz vodstvo fra Vjenceslava Tótha svi su se prisutni zajedno pomolili.

vlade Miklós Soltész u govoru je istaknuo važnost stvaranja novih prijateljstava mladih uz vjeru te da su iskustva na ovim kampovima doživotna. Također je mladima donio poklone – čokolade Balaton i privjeske s likom sv. Marije koje je kupio u Međugorju.

nam Biblija znači. Svako prijepodne boravili smo u HOŠIG-u i imali radionice, a poslijepodne bismo posjećivali mjesta koja

Predsjednica Odbora za vjerska pitanja Marta Barić Rónai

Sudionici svečanog otvaranja

Sudionicima su se obratili državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske vlade Miklós Soltész, predsjednik HDS-a Ivan Guban, privremena otpravnik poslova u hrvatskom veleposlanstvu u Mađarskoj te opunomoćena ministrica Silvija Malnar, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, voditeljica kampa Lilla Trubić, predsjednica Odbora za vjerska pitanja Marta Rónai i ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin. Svečanosti su nazočili i voditelj Ureda HDS-a David Gregeš i predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Durić.

Državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske

Prisutni su imali priliku premijerno pogledati Croatičin film o prethodno održanu Hrvatskom hodočašću mladih iz Mađarske. Svečanost je zaokružena zajedničkom večerom.

„Prije šest godina kolegica Marta Barić Rónai i ja razmišljale smo o tome da bi trebalo organizirati vjerski kamp koji se odvija na hrvatskom jeziku. Tad smo bile članice Odbora za vjerska pitanja pa smo mislile organizirati kamp koji je vjerskog, katoličkog sadržaja. Uspjele smo. Ove godine osmislile smo temu ‘Na putevima Biblije’ te će svaka radionica i sve što ćemo i na vjeronauku predavati djeci biti povezano s Biblijom – biblijski citati, sadržaj i sve što

se vežu uz Bibliju u Budimpešti – Budim, crkvu Rane sv. Franje, gdje je fra Vjenceslav Tóth održao misu na hrvatskom jeziku i pripovijedao djeci o budimskim franjevcima, o prvom pretisku Biblije na hrvatski jezik. Trudimo se pokazati djeci važne hrvatsko-mađarske veze unutar Budimpešte, a naravno i izvana ako gledamo Senandriju“, rekla je voditeljica kampa Lilla Trubić.

Sudionici kampa sa svojim voditeljima posjetili su baziliku sv. Stjepana, Trg heroja i Parlament. Jedan dan proveli su u Senandriji, kamo su putovali brodom i gdje su doznali više o Hrvatima Dalmatinima.

Kamp se održava rotacijski svake godine u drugoj regiji. Prvi kamp bio je organiziran

u Pečuhu, zatim u Santovu, Podravini, Pomurju, prošle godine u Gradišću i ove godine (šesti put) u Budimpešti.

VI. Hrvatski državni vjerski kamp namijenjen je osnovnoškolcima, točnije učenicima od trećeg do osmog razreda. Ipak, zbog popularnosti kampa ove su godine i srednjoškolci molili da se priključe kao pomoćnici, što im je dopušteno. Ove je godine u kamp stiglo četrdesetero sudionika skoro iz svih regija u Mađarskoj u kojima žive Hrvati – iz Baranje, Bačke, Podravine, Gradišća i Budimpešte.

Vjeroučiteljica Ági Tomola svojim stručnim pristupom osmišljava aktivnosti kojima uz poučne i zabavne radionice djeci lakše približava vjerske teme. Prema njezinim riječima radionice uvijek prilagođuje i mjestu gdje se kamp odvija nastojeći istaknuti ono što je na datoj lokaciji posebno u pogledu vjere. Kako bi kratko opisala važnost ovog vjerskog kampa, vjeroučiteljica Ági Tomola istaknula je ključne riječi: „Zajednica, hrvatstvo, naše regije, prijateljstvo, vjera, Bog, uspjesi, sreća” te zaključila: „Nadasve sam zahvalna i djeci i HDS-u i državi koja nas podržava u cijeloj ovoj priči i omogućava nam ovakav projekt.”

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan prisjetio se prve sjednice HDS-a u svojem prijašnjem mandatu kad su kolegice iz Odbora za vjerska pitanja predložile dva velika projekta. Jedan je

Dio polaznika kampa

prvi kamp, oduševio se. „Mislim da djeca mogu upoznati našu kulturu i povijest. Ovo je šesti kamp. Obišli smo sve regije, a djeca su se mogla sresti s našim ljudima, našim sunarodnjacima u tim hrvatskim selima. Upoznali su vjerski život i kulturu

samouprave XVI. okruga i sadašnja predsjednica Hrvatske samouprave Ferencvaróša Kinga Kolesza jedna je od onih koja od prvog Hrvatskog državnog vjerskog kampa pruža potporu. „Važno je popularizirati vjeru među mladima. Pogotovo u Budimpešti, gdje zbog jako puno programa odlazak u crkvu nije tako učestao kao u manjim mjestima. Moja djeca također idu u ovaj kamp i jako su zainteresirana.”

S fra Vjenceslavom Tóthom u zajedničkoj molitvi

bio Hrvatsko hodočašće mladih iz Mađarske, a drugi Hrvatski državni vjerski kamp namijenjen djeci. Predsjednik Gugan sjeća se da su mnogi, pa i on, bili pomalo skeptični pitajući se kako će se okupiti toliki broj polaznika, tko će im držati programe i nadzirati ih cijeli tjedan, kakvi će biti programi. Ali kad je uspješno organiziran

tih subetničkih skupina, obišli sakralne objekte. Mislim da je to jako važno za budućnost naše zajednice. Ne samo te djece nego i cijele zajednice”, ističe predsjednik Gugan.

Neke budimpeštanske hrvatske samouprave podupiru ovaj kamp od samog početka. Nekadašnja predsjednica Hrvatske

Mali poklon za svakoga

Program je omogućio Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a poduprle su ga hrvatske samouprave Čepela, Ferencvaróša, Senandrije, XVI. okruga te Budimpešte.

Sljedeće godine kamp će se održati gdje je održan prvi put – u Pečuhu.

Kršul

Suradnja prijateljskih naselja KUD „Bunjevačka zlatna grana“ na Petrijevačkim žetvenim svečanostima u Hrvatskoj

KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje u nedjelju 13. srpnja gostovao je u Hrvatskoj na 31. Petrijevačkim žetvenim svečanostima. Do gostovanja je došlo u okviru prijateljske suradnje Općine Petrijevci i Hrvatske samouprave Santova odnosno Mjesne samouprave Santova. Na Žetvenim svečanostima boravilo je i tročlano izaslanstvo Santovaca: načelnik Gabor Varga, predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Balatinac i zastupnica Anica Filaković.

KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje predstavljao je bačke Hrvate iz Mađarske. Nakon svečane povorke u kojoj su sudjelovale folklorne skupine iz Slavonije, Baranje i Mađarske Žetelačka skupina

KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje
na pozornici Žetvenih svečanosti u Petrijevcima

Petrijevci prikazala je starinsku kosidbu i žetvu. Uslijedio je prigodni kulturni program sudionika, a KUD „Bunjevačka zlatna grana“ u pratnji Orkestra „Bačka“ izveo je splet bunjevačkih plesova. U okviru prigodnog kulturnog programa održan je i izbor Kraljice žetve, a kao predstavnica društva sudjelovala je i članica bajskog KUD-a Emma Hosszú.

Nakon kulturnog programa održan je koncert Viktorije Kulišić Đenke i TS-a „Hrvatski sokol“.

Gosti iz Santova tom su prigodom pozvali svoje domaćine na Kulturno-gastronomsku manifestaciju „Međunarodno natjecanje u kuhanju jela od divljači“ 16. kolovoza na santovačkoj Karapandži.

Domaćini i gosti iz Santova

KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje

S. B.

Jezik prez granic – Brač kot mjesto susreta mladine

Od 3. do 10. augusta 2025. ljeta se je u Pučišća na lipom otoku Braču održao ljetošnji tabor „Jezik prez granic“, koga je organiziral Hrvatski akademski klub (HAK). Tabor je zbral mladinu od 18 do 30 ljet iz Austrije, Ugarske, Slovačke i Hrvatske, a posebno iz gradišćanskih zajednic. Cilj je bio povezati mladinu, ka ima isti jezik i kulturno naslijeđe, a živi prik granic Republike Hrvatske.

Program i svakidanje aktivnosti su bili zanimljivi i korisni. Sudionici su bili smješteni u na cijelom svitu poznate Klesarske škole na Braču, ča je još već obogatilo njihove doživljaje. Svako jutro je počelo s radionicama standardnoga i gradišćanskohrvatskoga jezika, ke su vodili zanimljivi predavači. Na radionicah se je delalo na točnom izgovoru, obogaćivanju ričnika i na tom, da se jezik aktivno hasnuje u svakidanjem životu.

Popodne su bile kreativne aktivnosti. Na ovih programih se je moglo isprobat, kako se napravi podcast ili Reels-video, a izvantoga je bilo i kreativno pisanje i jačenje. Imali smo dosta vrimenta za slobodno vrime i za zajedničke aktivnosti: kupanje u bistrom moru i druženje. Osobito mjesto u programu su imale večernje aktivnosti – tematske večeri i neformalna druženja, ka su

Sudionici iz Mađarske

bila usmjerena na to, da se ljudi bolje upoznaju i da se dobro zabavljaju.

Jedan od vrhuncev tabora je bil izlet na otok Hvar. Tu se je moglo iztražiti grad Hvar, a onda se i okupat na maloj, jedinstvenoj plaži. Cili dan je bil u znaku putovanja brodom i upoznavanja novih mjesta.

Doživetja i utisci sudionikov su bili jako pozitivni. Čuda polazniki su istaknuli, kako im je važno, da imaju mogućnost govorit na svojem jeziku, upoznat vršnjake iz drugih zemalj i čutit pripadnost istoj kulturnoj zajednici. „Tu se čutim kot doma, iako dojdem iz Ugarske. Svi govorimo istim jezikom srca“, je rekla jedna sudionica.

Tabor „Jezik prez granic“ je opet potvrdio svoju važnu ulogu mosta med mladinom iz hrvatskih zajednic prik granic. Za simboličnu kotizaciju od 150 eura su sudioniki dobili nezabudljiv tajedan učenja, druženja i kulturnoga bogatstva. Organizatori su jur najavili, da će se 2026. ljeta tabor opet održati s još bogatijim programom i – ako bude moguće – s većim brojem sudionikov.

Andraš Kovač

Izaslanstvo iz Mohača u posjetu općini Sveti Filip i Jakov

U povodu blagdana sv. Roka, nebeskog zaštitnika općine Sveti Filip i Jakov, izaslanstvo iz Mohača posjetilo je tu općinu. Predvodio ih je gradonačelnik Gabor Pavković, a među gostima bili su i počasni predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca Đuro Jakšić, voditeljica mlađe folklorne skupine Čitaonice mohačkih Šokaca Beata Janković te predsjednici narodnosnih samouprava u Mohaču – Vjekoslav Filaković (Hrvatska samouprava Mohača), Richard Illes (Njemačka samouprava Mohača) i Milan Stepanov (Srpska samouprava Mohača).

Posebno priznanje – „Zlatni grb” – Đuri Jakšiću iz Mohača

Domaćini i gosti

U sklopu proslave Dana općine Sveti Filip i Jakov i blagdana sv. Roka, 16. kolovoza, podno borova na Rogovu, kod crkve sv. Roka iz 13. stoljeća, održana je svečana sveta misa u nazočnosti brojnih vjernika. Misu je predvodio don Igor Ikić, župnik zadarske Puntamike, u zajedništvu s don Darijom

Matakom i subračom svećenicima. Svečanom ugođaju pridonio je i crkveni zbor.

Nakon mise održana je veličanstvena procesija s kipom sv. Roka rogovskim brežuljkom, a u kulturno-umjetničkom programu nastupili su KUD Sv. Roko i KUD Čitaonice mohačkih Šokaca. Posjetitelji su

uživali i u bogatoj gastronomskoj ponudi – janjetini s raznja, osvježavajućim pićima te prigodnim sajamskim štandovima.

Tijekom boravka u Svetom Filipu i Jakovu gosti iz Mohača sudjelovali su na svečanoj sjednici Općinskog vijeća, položili vijenac kod spomenika hrvatskim braniteljima te prisustvovali svetoj misi i procesiji na blagdan sv. Roka. Nakon procesije izveli su i kulturno-zabavni program.

Na svečanoj sjednici Općinskog vijeća načelnik općine Zoran Pelicarić uručio je posebno priznanje – „Zlatni grb” – Đuri Jakšiću iz Mohača za izniman doprinos razvoju kulture, sporta i međunarodne suradnje između Mohača i Svetog Filipa i Jakova.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Sveti Filip i Jakov

KAŠAD – U Kašadu je 16. kolovoza u organizaciji Mjesne samouprave Kašada i Hrvatske samouprave Kašada održan VI. Gastro dan. U sklopu programa nastupila je Hrvatska plesna skupina KUD-a „Seljančice” iz Bremena, a za zabavu je bio zadužen Orkestar „Baranja”. Nastupili su i KUD „Baranja” iz Pečuha, plesna skupina Harka iz Nagyvarsányja te plesna skupina iz Maroka, dok je zumba s Anitom postigla velik uspjeh među mještanima i gostima.

Uz utrku konjskih zaprega, koja je Kašad ucrtala na kartu važnih utrka, cijeloga dana moglo se kušati specijalitete narodnosnih kuhinja, pa tako i hrvatske. Kašadski ovčji paprikaš nadaleko je poznat, a kuhala se i punjena paprika, ciganski lečo, grah i druge delicije.

Kako je istaknula načelnica Kašada Zorica Plužar, sretna je što može mobilizirati toliko mještana kad su u pitanju dani poput ovoga. „Uvijek su mještani spremni pomoći, ne štede ni vrijeme, ni energiju, ni trud”, naglasila je.

Ovaj obiteljski dan, uz navedeno, nudio je i niz sadržaja za najmlađe stanovnike Kašada.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Mjesna samouprava Kašada

Svirci iz Baranje

I. GLUMAČKI KAMP NA JADRANU

U organizaciji Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera od 16. do 21. kolovoza 2025. godine održan je prvi Glumački kamp na Jadranu. Kamp je bio namijenjen mladim Hrvatima iz Mađarske.

Šestodnevni program za hrvatsku mladež iz Mađarske, uzrasta od 15 do 20 godina, održao se u Hostelu Karlovac u Selcima. Tijekom kampa mladi su unaprijedili znanje materinskog jezika, bolje upoznali hrvatsko književno i dramsko stvaralaštvo na privlačan način, uz dramske tehnike, te posjetili spomenike hrvatske kulturne baštine i proširili svoje znanje. To je sa samim boravkom u matičnoj zemlji rezultiralo osjećajem jače povezanosti s njom, tj. jačanjem identiteta.

Program je uključivao jezične i kreativne radionice glume, improviziranja, terapije plesa, rad na dramskim scenama, ali i popratne sportske i zabavne aktivnosti, cjelodnevni izlet brodom te posjet raznim primorskim lokacijama.

Nakon dolaska u smještaj, u Hostel Karlovac koji se nalazi na samoj obali primorskog mjestašca Selce, četrnaesteročlana ekipa dobila je na raspolaganje cijeli drugi kat objekta. Taj je kat osim soba i kupaonica imao i tzv. kinodvoranu – klimatiziranu i opremljenu prostoriju koja je bila kao stvorena za održavanje glumačkih sati. Nakon ručka uslijedila je prva dramska radionica. Sudionici su stigli znatiželjni, ali i sigurno se držali one osobe koju su poznavali i prije kampa. Nisu bili ni svjesni jer se sve događalo kroz igru, ali gurnuti su iz zone komfora. U radovima u paru bili su s onima koje nisu poznavali od prije, a u grupnom radu također su ovisili i o reakcijama i akcijama ostalih. Bile su to igre povjerenja, koncentracije, imitacije, uz riječ,

Igre situacije

donosi teniski meč. Kako u improvizacijskim scenama, tako i u tenisu potrebna je sposobnost prilagodbe i reakcije u trenutku. I tenis i sati glume razvijaju samopouzdanje. Na satima glume mladi uče zauzeti se za svoje ideje, hrabro ih predstaviti, slobodno djelovati. Usuditi se. Usuditi se i govoriti hrvatski jezik – iako dolaze iz okruženja gdje se najvi-

Na kupanju

Četrnaesteročlana ekipa kampa putovala je organiziranim minibusom koji je krenuo iz Budimpešte. Budući da su mladi stigli iz različitih sredina, većina njih nije se poznavala od prije.

Sudionici su svako jutro nakon doručka započinjali satima tenisa s instruktorom, a tijekom dana, ovisno o izletima, svakodnevno su sudjelovali i na dvosatnim radionicama glume. Osim večernjih izlazaka, karaoka, izleta brodom na Vrbnik i na pješčanu plažu sv. Marak, ekipa kampa također je posjetila grad Krk, Medveju, Novi Vinodolski i Opatiju.

Projekt je većim dijelom financirao Središnji državni ured za Hrvate izvan RH.

Sudionici kampa već su u ranu zoru 16. rujna krenuli na put organiziranim minibusom iz Budimpešte. Mladi su stigli iz različitih sredina, pa se većina njih nije poznavala.

tišinu, pokret. Cilj prve radionice bio je to da se sudionici opuste, bolje upoznaju te da se postave temelji za budući timski, kreativan rad. Uslijedilo je kupanje na privatnoj plaži smještajnog objekta, a nakon večere ekipa je otišla u večernji obilazak Selca.

Drugi dan kampa, 17. kolovoza, počeo je sportom jer, kako se kaže, u zdravom tijelu zdrav duh. Mladi su, podijeljeni u manje skupine na temelju predznanja, imali privatne sate tenisa s instruktorom. Iako je riječ ponajprije o glumačkom kampu, igranje tenisa ima puno dodirnih točaka s glumačkim radionicama. Tenis je tehnički vrlo zahtjevan sport, a motoričke su vještine usko povezane s važnim psihofizičkim sposobnostima, anticipacijom (predviđanjem) i promatranjem loptice. S treningom se razvija dugotrajna koncentracija i suočavanje s izazovima koje

TRENUTAK ZA PJESMU

WAITING-LIST

Napisao bih pjesmu, ona neće mene za svoga, ona sada traži nekoga tko će nešto puno veće moći joj dati za sve njene draži

nego ja, jezik otmjeniji hoće nego je ovaj što joj lomi zube kao da jede kamen a ne voće iz vrta gdje se drugi lijepo ljube

francuski, filmski, hoće bolji rating i tiraž, želi vidjet svijeta, poći na kružno putovanje, mlada

ona je, ja sam još na istoj waiting listi, ovakav kakav jesam sada pisao bih je, ona neće: šteta!

Luka Paljetak

še govori mađarski jezik, iako se pribijavaju da ne govore savršeno. Na satima glume ne postoji klasični princip ocjenjivanja dobrog i lošeg. Važno je naglasiti da kamp s razlogom ima ograničenje broja sudionika. Kako se ni u glumačkim razredima ne nalazi više od desetak polaznika, tako je bilo ni u kampu. Kako bi se voditelji mogli kvalitetno posvetiti svim sudionicima, broj je ograničen na dvanaest polaznika.

Nakon tenisa i slobodnog vremena prije ručka uslijedila je glumačka radionica na kojoj su sudionici postajali sve hrabriji, a u drugom su dijelu dobili i prvi pisani tekst na temelju kojega su pripremali kazališne scene. Tekstovi koje su sudionici dobili uzeti su iz suvremenog hrvatskog romana autora „Listanje kupusa” Igora Beleša.

U poslijepodnevnom satima ekipa se uputila u Novi Vinodolski, dom znamenitog Vinodolskog zakonika. Zakonik je pisan glagoljicom i hrvatskim jezikom 1288. godine te je jedan od najvažnijih srednjovjekovnih pravnih dokumenata u Europi. Nije izostalo ni plivanje do otočića San Marino, koji je nekad ribarima služio za lov na tunu. Ondje se nalazi gotička crkva sv. Marina gdje je pronađen kameni zapis iz 3. stoljeća koji spominje rimsku carica Helenu. Otočić je „zaštitno lice” Novog Vinodolskog, a na njemu se često održavaju vjenčanja.

Treći dan, 18. kolovoza, sudionici su krenuli na duži izlet. Nakon uobičajenog tenisa ekipa je već nakon ranog ručka, u 12:30, spremna sjedila u minibusu. Prva stanica bila je Medveja. Turistima malo poznata destinacija, mjesto je koje je naseljeno u prapovijesna vremena. Dobilo je ime prema čarobnici Medeji. Ondje se nalazi plaža koja slovi za ponajljepšu na Kvarneru. Prema le-

gendi čarobnica Medeja, unuka boga sunca Heliosa i žena grčkog junaka Jazona, koji je s Argonautima tražio zlatno runo, tijekom svojih lutanja naišla je na tu prekrasnu plažu te se okupala u bistrom moru. Mjesto je tako postalo poznato diljem Grčke i oko njega je nastalo pitoreskno naselje nazvano prema čarobnici – Medveja. U Medveji je održana terenska nastava, a nakon toga je uslijedio posjet Opatiji – jednom od najljepših i najposjećenijih mjesta na hrvatskoj obali. Povratak iz Opatije bio je u kasnim satima. Na povratku u busu, iako su voditelji kampa bili „na rubu snaga”, mladima je energija bila još veća nego inače. Jednosatni put proveli su glasno pjevajući.

Četvrti dan kampa, 19. kolovoza, napokon je vrijeme bilo pogodno za izlet brodom. Izlet brodom pokušavao se organizirati još od prvog dana kampa, ali kako su nam vlasnici broda objašnjavali, „Ne more se poč priko va Vrbnik. E, jugo će.” U četvrtak nije puhao ni jugo ni bura, pa se nakon standardne prijedopodne rutine – doručak, tenis, ručak – krenulo do palade i ukrcao na brod. Bio je to katamaran sa staklenim dnom koji je „podijelio ekipu” na one koji su se sunčali na provi i one koji su u dnu broda kroz stakleno dno promatrali ribe. Nakon dolaska u Vrbnik uslijedila je šetnja starim gradom pa „provlačenje” kroz jednu od najužih ulica na svijetu, tzv. Klančić, koji je širok samo 40 centimetara. Sudionici kampa bili su mladi Hrvati iz Mađarske, ali u kampu je bila i jedna posebna gošća, Marija Brusić s otoka Krka. Marija je učenica Srednje škole „Hrvatski kralj Zvonimir”, koja je prijateljska škola budimpeštanskog HOŠIG-a. Na sreću organizatora kampa, a i cijele ekipe, Marija je poput iskusnog turističkog vodiča predvodila

šetnju uskim uličicama Vrbnika i ispričala mnoge povijesne detalje i zanimljive legende. Uslijedilo je kupanje najprije u Vrbniku, a zatim kupanje na pješčanoj plaži sv. Marak, dokle je uslijedila još jedna vožnja brodom. Nakon večere održana je dvoipolsatna dramska radionica u kojoj su sudionici pokazali sve veću slobodu i hrabrost da ostvare svoje ideje u improvizacijskim scenama. Bilo je smijeha, čuđenja, durenja i oduševljenja zahvaljujući zanimljivim parovima. Rad na podužoj sceni na temelju pisanog teksta također je napredovao najviše dotad.

Stigli smo

Peti dan kampa, 20. kolovoza, nakon prijedopodne rutine nebo se naoblačilo, kišilo je i sijevalo. S obzirom na to da je prognoza pokazivala da je u isto vrijeme na Krku sunce, ekipa se nakon ručka uputila u povijesno i kulturno srce otoka – grad Krk. Ondje je zaista bilo sunčano, pa je nakon razgledavanja grada uslijedilo kupanje. Nakon večere i dramske radionice neumorna mladež imala je karaoke-večer. Pjevao se širok spektar pjesama, svatko po svojem izboru, od *rapa*, *popa* i *rocka* pa do starih hrvatskih pjesama.

Posljednji dan kampa nije se žurilo natrag iako je smještaj po pravilu trebalo napustiti nakon doručka. Organizatori su sudionicima doplatili i ručak te se na put krenulo poslijepodne.

Dramske radionice nisu namijenjene samo onima koji se žele baviti glumom, one se koriste na svim poljima života. Koriste se i u radionicama razvoja ličnosti (*self-development*) te u poslovnom svijetu, gdje pospješuju komunikaciju, nastup govornika, njihovo samopouzdanje. Cilj kampa bio je također na kreativan način pospješiti znanje materinskog hrvatskog jezika, koji je integracijsko sredstvo za očuvanje identiteta i koji je iznimno važan mladeži iz Mađarske, koja spada u skupinu nasljednih govornika. Želja je da mladi sudionici ovim kampom također dobiju dodatnu motivaciju te da u daljnjem životu svojim djelovanjem doprinesu očuvanju hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Kršul

Bogatstvo...

U Erčinu na blagdan Velike Gospe prije desetak godina

XXIV. Hrvatski dani u Šopronu

U Šopronu su od 27. do 29. lipnja održani trodnevni programi XXIV. Hrvatskih dana u organizaciji Hrvatske samouprave Šoprona i Društva šopronskih Hrvata. Dani su započeli cjelovečernjim tamburaškim koncertom u šopronskoj Rajpál hiži, gdje svoje sjedište imaju hrvatska samouprava i spomenuto društvo. Nastupili su koljnofski Tamburaši bez imena.

Drugoga je dana u svečanoj dvorani bivše županijske kuće održana znanstvena konferencija i okrugli stol. Konferenciju je otvorio predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona dr. Franjo Pajrić. Istoga dana na istom mjestu u poslijepodnevним satima predstavljena je knjiga XVII. Regionalnih studija. Sudionici konferencije i okruglog stola imali su priliku čuti zanimljiva predavanja o prošlosti Šoprona, odnosu pučkog kršćanstva i reformacije te o prvom izdanju Biblije na hrvatskom jeziku.

Na konferenciji je sudjelovao i zastupnik u Skupštini grada Šoprona Márk Filep, koji je izjavio: „Možda mnogi znaju da su Šopronci i građani njemačkog govornog područja živjeli u snažnoj simbiozi u gradu. No ne smijemo zaboraviti ni to da je Šopron bio trojezičan grad jer hrvatska narodnost stoljećima obogaćuje kulturni život našeg naselja.”

„Domagoj Nikolić stigao je u naš grad iz Hrvatske, a publiku vraća u 16. stoljeće. U svojem izlaganju Dinko Šokčević govori o Matiji Petru Katančiću i prvom prijevodu Biblije na hrvatski jezik, koji je objavljen u Pešti. Povjesničar i ravnatelj šopronskog muzeja Imre Tóth upoznaje publiku s navikama konzumacije alkohola u starija vremena”, istaknuo je predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona dr. Franjo Pajrić.

Trećega dana služena je sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi sv. Mihovila, a nakon mise povorka se uputila prema glavnom gradskom trgu, gdje se na otvorenoj pozornici odvijao kulturni program.

Nastupili su polaznici Dječje čuvarnice „Duga” iz Šoprona, Mješoviti pjevački zbor Društva šopronskih Hrvata, plesači i tamburaši Folklorne grupe Koljnof te Tamburaši bez imena.

Programi su se odvijali uz potporu Ureda predsjednika Vlade, Fonda „Gábor Bethlen”, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te Hrvatske samouprave Đurđsko-mošonsko-šopronske županije.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Ildi Korláth

HRVATSKI I SEOSKI DAN U BIZONJI

Dvodnevna događanja s mnogo zanimljivih i poticajnih programa obilježila su Bizonju 11. i 12. srpnja, izjavila je za Hrvatski glasnik predsjednica peteročlanog zastupničkog tijela Hrvatske samouprave Bizonje Klaudia Radits Schmatovics. I nije ni prošao bogati vikend, a već 14. srpnja počeo je dječji kamp SKUPA, koji je i ove godine okupio pedesetak mališana.

Hrvatski dan, koji je priređen nakon niza godina stanke, bio je u znaku svete mise u prekrasnoj stoljetnoj mjesnoj crkvi u Bizonji koju je služio mjesni župnik Gábor Kovács. Hrvati iz Bizonje posebno su se radovali posjetu veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića, kojem su, s načelnicom sela Erikom Márkus, mogli pokazati kako žive i čemu teže. Nakon svete mise upriličen je blagoslov obnovljenog novog vatrogasnog vozila koje je dobilo mjesto na novom trgu kraj Zavičajne kuće. Kakvi bi to bili gradišćanski Hrvati kad u svojem selu ne bi imali hrabre ognjogasce! Danas u Bizonji ne djeluje aktivno ognjogasno društvo, ali je prvo utemeljeno prije 134 godine i tijekom godina postojanja imalo je ukupno više od 100 članova, izjavio je zastu-

S prijateljima iz Šenkovca

Drugoga dana, 12. srpnja, na Seoskom danu bilo je vrlo živo, a ni tada nije nedostajalo hrvatskih sadržaja. Programi su se odvijali u znaku formiranja zajednice naselja oko zajedničkih doživljaja. Kako je rekla načelnica, u Bizonji zajedno žive Hrvati, Mađari, Slovaci

niz sadržaja – od jutra do kasnih večernjih sati. Prijepodne je bilo u znaku sportskih natjecanja za mlade i starije. Prednjačio je nogomet – za djecu na dječjem igralištu, a za odrasle na seoskom nogometnom terenu. Toga su dana prijatelji iz Šenkovca, dvočla-

S veleposlanikom Mladenom Andrićem

pnik Hrvatske samouprave Bizonje Balázs Marinschich. Dokumenti dokazuju kako su sudjelovali na raznim natjecanjima i ostvarivali lijepe rezultate.

Potom su se svi zajedno sa zastavama uputili u dvorište seoske zavičajne kuće, gdje se na otvorenoj pozornici odvijao program Hrvatskog dana. Bizonja se nalazi na samom sjeveru, uz granicu, i nije daleko ni Jandorf u Slovačkoj. A i ondje žive gradišćanski Hrvati. Nastupili su Bizonjski tamburaši, djeca iz bizonjske čuvarnice, bizonjski jačkarni zbor „Jorgovan“ te gosti – Jandorfski jačkari. Nakon toga uslijedila je zabava uz Tamburaški sastav „Koprive“.

Djeca iz bizonjske čuvarnice

Vrijedni kuhari

i Nijemci (Austrijanci). Već u ranim jutarnjim satima počelo je tradicionalno buđenje uz Bizonjske tamburaše koji su na konjskim zapregama obilazili ulice i svirkom budili mještane, nagovještavajući dobru zabavu i

na delegacija, došli u Bizonju. I oni su se natjecali u kuhanju te ostvarili lijepe rezultate potvrđujući prijateljstvo dvaju naselja.

U poslijepodnevnom satima brojne kuharske ekipe naložile su vatru i počele pripremati vrhunska jela. Društvo Grund održalo je zumba-konzert, proglašeni su pobjednici natjecanja u kuhanju, a izvlačila se i bogata tombola. Zvijezda dana bio je pjevač Matyi i violina, nakon čega je uslijedio ulični bal s orkestrom „Hello Kids“. Toga dana u Bizonju je stigla i karavana, odnosno povorka „Po staza naših starih“, što je bio predzadnji dan njihova desetodnevnog putovanja.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Mjesna samouprava Bizonje

BUČURA U PODRAVSKOM NOVOM SELU

Podravci se uvijek pripremaju za bučuru svete Ane u Novom Selu, a ove je godine ona obilježena u nedjelju 27. srpnja. Mjesna samouprava Novog Sela i Hrvatska samouprava Novog Sela priredile su bogat program za svoje mještane, ali i za sve koji su toga dana navratili u selo.

Svečanu svetu misu u stoljetnoj crkvi u povodu bučure služio je župnik Ilija Čuzdi, župnik martinačke župe koji se brine i o lukoviškim rimokatoličkim vjernicima. Svetu misu na orguljama je pratila kantorica Ančika Gujaš.

Nakon svete mise kojoj su nazočili brojni uzvanici – među njima generalni konzul Drago Horvat, saborski zastupnik László Szászfalvi, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i gradonačelnica Örtösa te kandidatkinja za parlamentarnu zastupnicu Zita Kelei – posvećen

nje, vrtuljku, tetovažama, bojenju lica, savijanju balona i drugim zabavnim aktivnostima. Organizatori su priredili zajednički ručak za sve mještane i goste.

U poslijepodnevnom satima održan je bogat kulturni program u kojem su nastupili

Statua svete Ane

Na svetoj misi

je kip svete Ane, a posvetu je predvodio župnik Ilija Čuzdi. Prigodan govor održala je načelnica sela Szilvia Kazinczi Varju te uzvanici. Statuu svete Ane u drvu izradio je drvorezbar iz Lukovišća Krisztián Varga.

U međuvremenu djeca su mogla uživati u brojnim sadržajima: dvorcu na napuhava-

polaznici lukoviškog vrtića, solist – Novoseljanin Benjamin Erdély, kulturno-umjetnička društva „Podravina“ i „Drava“ te Tamburaški sastav „Misija“. Nakon programa uslijedila je zabava uz Orkestar Tix.

Novoseljani štiju svetu Anu – „Janu“, kako ju nazivaju – a i njihova crkva, sagrađena 1715. godine, posvećena je upravo njoj. Selo koje je nekada imalo brojno stanovništvo stoljećima je bilo naseljeno Hrvatima, koji danas polako gube većinu. Asimilacija, nedostatak radnih mjesta i propast zadrž-

nog gospodarstva otjerali su mnoge Hrvate iz Novog Sela trbuhom za kruhom – širom svijeta, rekli bi oni. No oni koji su ostali ne predaju se.

Prema podacima iz posljednjeg popisa stanovništva iz 2022. godine selo ima 234 stanovnika, od toga 57,7 % Hrvata. Na hrvatskom biračkom popisu iz 2024. godine bilo je upisano 76 birača, a glasalo ih je 65 te izabralo tročlano zastupničko tijelo hrvatske samouprave: predsjednik Béla Szilágyi, zastupnici Krisztina Greguricz i Kálmán Erdélyi.

Načelnica je sela Szilvia Kazinczi Varju, a zastupnici Mjesne samouprave Novog Sela Kálmán Erdélyi, Béla Szilágyi, Zoltán Varga i Zoltán Gocol.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Zita Kelei – Facebook

Dan sela i Hrvatsko popodne u Daranju

U podravskom Daranju živi mala, ali aktivna hrvatska zajednica okupljena oko tročlanog političkog tijela Hrvatske samouprave Daranja na čelu s Đulom Gorjancem. Načelnik sela László Villányi podupire sve hrvatske sadržaje, pa se tako zajednički ostvaruje i program Dana sela, koji je ove godine održan 2. kolovoza. Za svakoga se od ranih do kasnih sati našlo ponešto, a poseban interes izazvalo je predstavljanje kabrioleta. Među izlagačima bilo je i Hrvata. U kulturnom programu nastupili su plesači združenih KUD-ova „Podravina“ i „Drava“ te Tamburaški sastav „Misija“. Kuharske ekipe, među njima i hrvatske, ogledale su se u kuhanju paprikaša od pijetla, doznaje Hrvatski glasnik.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Péter Rozs

Podravske Hrvatice kuhaju

Mala stranica

Važni koraci za početak školske godine

Nedavno ste ponovno sjeli u školske klupe i vjerojatno mnogi od vas razmišljaju o tome kako popraviti rezultate u novoj školskoj godini ili, ako su već odlični, kako ih zadržati. I za učenje se može pripremiti, postoji nekoliko načina koji vas mogu dovesti do učinkovitijeg učenja! Evo nekoliko savjeta.

- Razmisлите koji su vam najveći problemi oko organizacije učenja i pronađite rješenja. Potražite dobro mjesto za svoj školski pribor, tako da sve bude nadohvat ruke.
- Iskoristite prostor za učenje, objesite ploču na koju ćete zapisivati zadatke i obveze koje je potrebno obaviti i riješiti.
- Planirajte koje ćete izvannastavne aktivnosti izabrati. Razmisлите o nekoj fizičkoj aktivnosti koja će vas osloboditi od stresa, koja će vas opušćati.
- Ako je potrebno, pronađite osobu koja će vam pomoći u učenju.
- Kad su već određeni razni rokovi, obveze i zadatci koji vas čekaju, kako biste imali osjećaj kontrole, napravite raspored – za jedan tjedan, a i za jedan mjesec. Kod izrade kalendara koristite se raznim bojama kako bi aktivnosti bile preglednije.
- Neka vaši ciljevi i planovi uvijek budu realni. Razmisлите jesu li ostvarivi, podijelite ih s članovima obitelji i prijateljima. Oni možda mogu dodati još ideja kako da ih ostvarite.
- Usredotočite se na bitne ciljeve pa će vam biti lakše prijeći preko manjih pogrešaka.

IZLAGANJE PROJEKTHNIH TEMA

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo i ove godine priređuje se Izlaganje projektnih tema koje će se održati 12. studenoga 2025. s početkom u 11 sati u Santovu.

Ovogodišnja tema: MOJ ZAVIČAJ

Prijaviti se mogu učenici od 5. do 8. razreda iz škola s predmetnom nastavom i dvojezičnih škola u Mađarskoj.

Učenici su dužni nakon prikupljanja, sortiranja i obrade informacija materijala formirati radne skupine za prezentaciju. Iz jedne škole može se prijaviti šest do osam učenika s jednim mentorom. Način je izlaganja projektnih tema slobodan. Usmeno izlaganje učenika treba biti praćeno informativnim panoom ili računalnom prezentacijom izabrane teme u trajanju od najviše deset minuta.

Ako tema dopušta, učenici mogu pripremiti sitne suvenire koje mogu podijeliti sudionicima.

Prijavnice treba dostaviti do 17. listopada 2025. godine na e-adresu hds@horvatok.hu. Uvažiti će se samo točno i potpuno ispunjene na vrijeme poslane prijavnice. S prijavom sudionici daju pravo i pristaju na to da se o njima objave fotografije na mrežnim stranicama HDS-a te su suglasni s daljnjim korištenjem.

PROJEKTHNA NASTAVA:

O metodi: Projektna je nastava posebna metoda koja sa svojom složenosti omogućuje različite učeničke aktivnosti. Razlika u sposobnosti i pripremljenosti tijekom projekta se izjednačuje. Učenici imaju mogućnost slobodno birati između predmeta (područja) i načina (metode) obrade. Na taj se način opredjeljuju za vlastiti način rješavanja problema, koji stoji u središtu projekta. Projekt (problem) rješava se na sve moguće načine i u svim mogućim aspektima. Učenicima je problem ponuđen, rješenja sami nalaze, nisu promatrači (slušatelji), nego aktivni sudionici zbivanja. Ne znači samo prikupljanje i obradu informacija nego sudjelovanje u javnom životu (ako je problem takve naravi) ili aktivno stvaranje (u našem slučaju). Projekt mora imati jasno zacrtane ciljeve i korake s pomoću kojih će biti ostvaren! Krajnji je rezultat zajednički napravljeno djelo, postignuće koje ima primjenjivu vrijednost. Metoda je integrativna, ne može se zatvoriti u predmetnu strukturu. Metoda služi socijalnomu učenju jer se tijekom projekta uvježbava odgovornost, suradnja, kulturna rasprava i rješavanje konflikta.

IZVEDBA: Kolege biraju ponuđene ili posebno izmišljene potprojeke. Oni će biti nositelji projekta. Učenicima se nudi naslov i voditelj, nakon čega se sami prijavljuju u radnu skupinu.

ZAVRŠNICA: Nakon prikupljanja, sortiranja i obrade informacija i materijala formira se zajednička radna skupina, čija je zadaća složiti materijal za izložbu, prezentaciju, program itd. Na izložbu, prezentaciju i ostalo obično se pozivaju roditelji, gosti i partneri škole, u našem će slučaju to biti po raspisanome natječaju.

Za sve dodatne informacije možete se obratiti na telefon +36 /30-864-6394 ili na e-adresu hds@horvatok.hu.

Prekogranična suradnja slikara i drvorezbara

Udruga drvorezbara iz Sumartona okuplja umjetnike amatere iz pomurske regije radi njegovanja tradicija drvorezbarstva i slikarstva. Od samih početaka predsjednik udruge Stjepan Radnai neumorno radi na tome da svake godine organizira umjetničku koloniju u koju poziva umjetnike iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske. Nije bilo drukčije ni ovoga ljeta – umjetnici amateri okupili su se kod njegove klijeti u Kamanovim vinogradima blizu Sumartona kako bi zajedno stvarali na svoje zadovoljstvo i na zadovoljstvo ljubitelja umjetnosti. Više od trideset slikara i drvorezbara stiglo je u 34. koloniju. Druženje umjetnika iz triju zemalja odvijalo se cijelo ljeto – pomurski umjetnici također su bili gosti Međunarodne likovne kolonije u Knegincu te Likovne kolonije „Varaždinski purgar” u Varaždinu. Krajem kolovoza „vratili su se” na mađarsku stranu u Letinju u sklopu programa „Mura-art”, koji se održava svake godine u sklopu programa Pomurskih dana.

Predsjednik sumartonske udruge Stjepan Radnai

nja sa slikarima, odnosno sa slikarskim kolonijama iz Hrvatske i Slovenije.

Posljednjih godina izvrsna je suradnja s Likovnom udrugom Kula Knežinec, koja je ove godine slavila 15. obljetnicu postojanja. Predsjednica te udruge Brigita Vitez po-

Mnoštvo sudionika u koloniji u Knegincu

Sumartonska udruga utemeljena je 1996. godine, no drvorezbari su u Sumartonu već i prije stvarali. „U Mađarskoj je nakon društvenih promjena počelo uljepšavanje naselja, jačanje tradicionalnih obilježja i ponovno je počelo cvjetati drvorezbarstvo. U Sumartonu je uvijek bilo nekoliko osoba koje su se bavile drvorezbarstvom, ja sam također od njih naučio i zavolio taj zanat. Naš prvi zajednički rad bio je kad smo postavili zvono u Kamanovim goricama, a nakon toga smo za župni dvor radili velike skulpture svećenika koji su službovali u Sumartonu. U tom radu pomogli su nam i iskusni drvorezbari iz Varaždina, danas nažalost već pokojni Josip i Ivan Cikač. Slijedila su druženja po kolonijama, sudjelovali smo u drvorezbarskoj koloniji u Mariji Bistrici gdje smo pomogli u izradi križnog puta. To je bilo prekrasno druženje”, priča o počecima suradnje Stjepan Radnai u sumartonskoj koloniji.

Udruga se postupno širila na razne grane umjetnosti, uključila je i slikare i keramičare u koloniju. Danas je najviše slikara jer je slikarstvo lakše njegovati nego drvorezbarstvo – za rezbarenje je potrebna i fizička spremnost, a drvorezbari su već u trećoj dobi svojega života. Tako je nastala surad-

sebno se raduje suradnji sa sumartonskom udrugom, u kojoj su umjetnici koji govore i hrvatski jezik, pa je tako lakša i komunikacija. Istog je mišljenja i sumartonski predsjednik. Dodaje kako umjetnost i stvaranje zvuče isto na svakom jeziku, umjetnička djela govore o bogatstvu pozitivnih misli na svakoj koloniji.

Sumartonska udruga u posljednje vrijeme pokušava uključiti i mlade kako bi umjetnost, koja nosi u sebi i rekreativna obilježja, dala zadovoljstvo i mlađim naraštajima, a i da se nastavi tradicija stvaranja. Druženje slikara ostvareno je i u sklopu Pomurskih dana, koje tradicionalno organizira Grad Letinja kad pod prekrasnom platanom u parku Szapary umjetnici raznih kolonija s tromede cijeli dan stvaraju. Zainteresirani ih mogu pratiti, pitati ih ili se samo diviti nastajanju umjetničkih djela.

Umjetnici s tromede u koloniji na Kamanovim goricama

Beta

Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu od 23. lipnja do 18. srpnja 2025. u Zagrebu je održana 35. Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture.

Ove godine sudjelovalo je 27 polaznika iz čak 11 europskih i prekomorskih zemalja (Argentina, Australija, Čile, Engleska, Francuska, Kanada, Mađarska, Nizozemska, SAD, Škotska i Turska). Kao i prethodnih godina, među njima su bili i stipendisti s partnerskih sveučilišta i ustanova: Sveučilišta u Pečuhu, Sveučilišta u Buenos Airesu, Sveučilišta u Rosariu te Sveučilišta u Glasgowu. Iz Mađarske su sudjelovale Eszter Katics i Tamara Simara.

Na Sveučilištu u Zagrebu 23. lipnja 2025. upriličeno je svečano otvorenje Škole, a studentima se među ostalima obratio prorektor za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Jurica Pavičić, koji je naglasio kako vjeruje da jezik nije samo sredstvo komunikacije nego i most koji povezuje kulture i generacije. Jezik stvara prostor za suradnju, razumijevanje, empatiju, znatiželju. Dodao je: „Ovaj susret svjedoči o snažnoj povezanosti ljudi iz cijeloga svijeta s hrvatskom kulturom, jezikom i identitetom bez obzira na njihovo podrijetlo.“

Važnost je četverotjednog intenzivnog programa, prema mišljenju ravnatelja Hrvatske matice iseljenika Mije Marića, i ujedinjenost u želji za njegovanjem hrvatskog identiteta te razvijanje uz hrvatski jezik i kulturu.

Voditeljica kulturnog programa koji provodi Hrvatska matica iseljenika Lada Kanajet Šimić u razgovoru za Hrvatski glasnik objasnila je kako je Sveučilišna škola hrvatskog jezika

i kulture tradicionalni program Hrvatske matice iseljenika, a posljednjih 35 godina provodi se u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu. Škola je zapravo započela još davne 1980. godine u okviru Hrvatske matice iseljenika, ali se 90-ih godina akademski program institucionalizirao te je od tada Sveučilište zaduženo za jezični akademski program, a Hrvatska matica iseljenika za program kulture.

Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture namijenjena je svima koji žele naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. Uglavnom su njezini polaznici pripadnici hrvatskog naroda koji žive izvan Hrvatske, ali ponekad sudjeluju i strani studenti. Važno je napomenuti da Sveučilište u Zagrebu na temelju svojih bilateralnih ugovora ima i ugovore o partnerstvu s nekim sveučilištima, pa se studentima tih partnerskih sveučilišta nude stipendije. Ove godine sudjelovalo je šestoro stipendista Sveučilišta u Zagrebu.

Program se sastoji od jezičnog dijela koji provodi Sveučilište u Zagrebu i programa kulture koji provodi Hrvatska matica iseljenika. Program kulture ima tri segmenta. Jedan su predavanja o hrvatskom jeziku i identitetu. „Već je godinama naš suradnik i predavač prof. dr. sc. Božo Skoko, on je i ovogodišnjim studentima održao predavanje o hrvatskom identitetu“, ističe voditeljica Kanajet Šimić.

U sklopu kulturnog programa studenti posjećuju razna umjetnička i kulturna doga-

đanja kojima Zagreb obiluje u ljetnim mjesecima. „Imali smo sreću da su studenti ove godine mogli prisustvovati i praizvedbi oratorija posvećena 1100. godini Hrvatskoga Kraljevstva u sklopu manifestacije Zagreb Classic“, dodaje voditeljica Kanajet Šimić. Program uključuje i posjete muzejima (Muzeju Nikole Tesle i Etnografskom muzeju) te razgledavanje grada Zagreba na dva načina – klasično i s kostimiranim vodičem povjesničarom koji je studentima otkrio legende, predaje i tajne povezane s Gornjim Gradom. Treći su segment kulturnog programa izleti, koji su najpopularniji među studentima. To je trenutak kad se oni bolje upoznaju i povežu. Tradicionalno se putuje na Plitvička jezera i u Hrvatsko zagorje.

Više o samom akademskom programu objasnio je voditelj Sveučilišne škole hrvatskog jezika doc. dr. sc. Igor Marko Gligorić. Akademski program obuhvaća 120 školskih sati nastave, u što je uključena i terenska nastava, a jedan školski sat traje 45 minuta. Jezična se nastava sastoji od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati te sati posvećenih pojedinim jezičnim djelatnostima. Znanje hrvatskoga jezika dijeli se na deset razina: početna (P1a, P1b, P2, P3), srednja (S1, S2, S3) i napredna (N1, N2, N3).

Polaznici su 17. srpnja polagali ispite posebno iz hrvatskoga jezika i iz hrvatske kulture, a sljedeći dan priređena je svečana dodjela diploma.

Kršul

Kreativnost na Visokoj školi u Baji

U prošloj akademskoj godini na Visokoj školi u Baji studenti su završili svoja istraživanja i ispite, a svoj diplomski rad na hrvatskom jeziku uspješno su obranile Mukelefa Gavranović, Bernadett Srdanović, Nika Potalec i Klaudia Bakonyi. No, nastava nije bila samo u znaku učenja, nego je obilježena i gostovanjima predavača iz Hrvatske koji su držali predavanja i zanimljive radionice našim studentima te učiteljima i odgojiteljima.

Tako su u studenom dr. sc. Ružica Kolar-Šuper i dr. sc. Zdenka Kolar-Begović, profesorice s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku, govorile o aktivnostima za razvoj vizualno-prostornog razmišljanja, matematici i kriptografiji te na-

činima rješavanja problema pomoću matematike. U prosincu je dr. sc. Edita Borić s istoga fakulteta zainteresirala studente temama o istraživačkim pristupima u nastavi Prirode i društva i održivom razvoju. Studente su posebno razveselile proljetne kreativne radionice profesora Gorana Kujundžića, i to o modnom dizajnu i stripu u nastavi, a pravu poslasticu priredila je dr. sc. Lidija Nikolić govoreći o važnosti ritma i glazbe za djetetov razvoj pokazujući primjere dobre prakse. Studenti su imali priliku učiti nove pjesme za djecu na hrvatskom jeziku, plesne korake te brojne načine dramatizacije uz glazbu.

Kraj semestra obilježava se dvodnevni stručni skupom poznatim pod nazivom „Ljetna akademija“ na koji se svake godine prijavljuje sve veći broj sudionika, a u goste nam dolaze predavači iz Zagreba, Osijeka, Slavonskog Broda i Čakovca. Neke su od tema radionica očuvanje baštinskih sadržaja u nastavi hrvatskoga jezika, korelacija i in-

tegracija sadržaja u nastavi hrvatskoga kao manjinskoga jezika, fotografija u nastavi likovne kulture, ples i dječje igre broskog Posavlja, priča u vrtiću i nastavi. Posebno smo se veselili učenicima V. zagrebačke gimnazije koje smo ugostiti s njihovim profesoricama Zoricom Jurčević i Katarinom Dinješ.

Kao što se vidi, Visoka škola održava živu vezu s profesorima i učiteljima iz Hrvatske koji uvijek donose nove ideje našim studentima potičući ih da obogaćuju svoj hrvatski jezik i da budu kreativni kako u praksi, tako i u svojem budućem radu.

Morana Plavac

Sumartonci kod hrvatskih prijatelja u Lendavi

Kulturno-umjetničko društvo „Sumarton“ već desetljećima surađuje s hrvatskim društvima iz Slovenije, osobito s Hrvatskim kulturnim društvom „Pomurje“ iz Lendave, koje također mnogo ulaže u povezivanje hrvatske zajednice iz raznih zemalja. Članovi HKD-a „Pomurje“ na čelu s predsjednikom Đaninom Kutnjakom svake godine gostuju na najvećoj hrvatskoj priredbi u Sumartonu – na Festivalu zlevanke, vina i tambure. Sumartonci su isto tako redovito gosti na Zrinijadi u Lendavi koju je ove godine četvrti put organiziralo lendavsko hrvatsko društvo HKD „Pomurje“. Na gastro-kulturnoj priredbi Sumartonci su predstavili tradicionalno pomursko jelo zlevanku i sudjelovali na kulturnom programu s pjesmama i plesovima raznih hrvatskih regija iz Mađarske.

Budući da su Hrvati u Lendavi u većini podrijetlom iz Međimurja te žive na tromeđi (Međimurje, mađarsko i slovensko Pomurje) koja je nekad pripadala velikaškoj obitelji Zrinski, lendavska hrvatska zajednica štupa spomen na velike. Hrvatsko kulturno društvo „Pomurje“ njeguje kult i duh Zrinskih – povezivanje naroda i međusobno poštovanje kultura. Lendavski Hrvatski kulturni centar „Zrinski“ mjesto je okupljanja Hrvata i održavanja hrvatskih priredaba u slovenskom gradu.

Pjevački zbor KUD-a „Sumarton“ nastupa na Zrinijadi

Domaćini i gosti

Zrinijada je priredba koja njeguje hrvatsku povijest, kulturu, tradiciju, hrvatski folklor i gastronomiju. Iz godine u godinu sudjeluju hrvatska društva iz triju zemalja. Na priredbi je sudionike pozdravio župan Općine Lendave Janez Magyar i zahvalio hrvatskom društvu na njegovanju hrvatskih tradicija i kulture, koji su sastavni dijelovi Lendave, odnosno pristiglim hrvatskim društvima iz Mađarske i Hrvatske koja ih također podržavaju.

U ime sumartonskog društva na pozivu je zahvalio predsjednik KUD-a „Sumarton“ Jožo Đurić i izrazio nadu da će se suradnja nastaviti. Članice sumartonskog društva na svojem štandu predstavile su izradu zlevanke i kalamperčica koje su nakon pečenja začas nestale s tacne, a na pozornici su se pjevači i plesači predstavili s pomurskim popevkama i podravskim plesovima. Suradnja će se nastaviti u kolovozu u Sumartonu, rečeno je na priredbi.

Beta • Foto: Grad Lendava

Nacionalni festival modrotiska

U Nagynyárádu je 26. i 27. srpnja četrnaesti put održan Državni festival modrotiska, najvažnija manifestacija te vrste u Mađarskoj.

U dvodnevnom programu našli su se raznovrsni sadržaji: od izložbi fotografija do prezentacije radova u modrotisku poznate obitelji Sárdi. Predstavljene su i zadivljujuće, unikatne nošnje izrađene za natječaj „Čuda modrotiska“ koje pokazuju kako ta tradicionalna tehnika i danas ima suvremenu primjenu. Održana je i stručna konferencija majstora modrotiska, a posjetitelji su mogli uživati u

Hrvatska plesna skupina iz Birjana

folklornim nastupima. Tako je 26. srpnja nastupila Hrvatska plesna skupina iz Birjana, a 27. srpnja salantski KUD „Marica“. Nažalost, od ovoga samoupravnog ciklusa ne djeluje Hrvatska samouprava Njara.

Branka Pavić Blažetin